

Справа „Корсаков проти Молдови”
(„Corsacov v. Moldova”)

У рішенні, ухваленому 4 квітня 2006 року у справі “*Корсаков проти Молдови*”, Суд постановив, що:

- було порушено ст. 3 Конвенції стосовно поводження працівників поліції із заявником;
- мало місце порушення ст. 3 Конвенції, яке виявилось у неспроможності компетентних органів провести ефективне розслідування скарг заявника на неналежне поводження з ним;
- було порушено ст. 13 Конвенції.

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив сплатити заявнику 20000 євро як компенсацію моральної шкоди і 1 000 євро на відшкодування судових витрат.

Обставини справи

Заявник Міхай Корсаков є громадянином Молдови, народився 1981 року і мешкає у м. Карпінені (Молдова).

У липні 1998 року заявника, якому на той час виповнилося 17 років, було заарештовано за звинуваченням у крадіжці. Прямуючи до поліцейської машини, він спробував позбутися кишенькового ножа. Тоді ж два працівники поліції, котрі супроводжували заявника до машини, штовхнули його на землю.

За словами п. Корсакова, після інциденту на нього негайно надягнули кайданки і безупинно знущалися дорогою до поліцейського відділку. Навіть вже у поліцейській дільниці з ним продовжували грубо поводитися. П. Корсаков стверджував, що його безперервно копали, штовхали і завдали ударів поліцейським кийком по всьому тілу, а особливо по п'ятах. Він також повідомив, що у поліцейській дільниці певний час його тримали підвішеним на металевій перекладині.

За словами заявника, наступного дня його повезли до лісу для відтворення події злочину. П. Корсаков стверджував, що дорогою до лісу один з працівників поліції приклав пістолет йому до голови і погрожував застрелити, якщо він не зізнається у злочині. Увечері того ж дня заявника звільнили.

Уряд заперечив усі звинувачення.

П. Корсаков зізнався у вчиненні крадіжки. Однак згодом кримінальну справу щодо нього було закрито.

Внаслідок отриманих травм заявнику довелося провести загалом біля 70 днів у лікарні у період між липнем та листопадом 1998 року. У висновках лікарів зазначалося, що заявник зазнав ударів тупим предметом у ділянку голови та по п'яті лівої ступні, а також підкреслювалося, що ці тілесні ушкодження не могли виникнути внаслідок звичайного падіння.

Через травми у заявника раптово сталася цілковита втрата слуху. Хоча згодом слух і поновився, проте здатність чути істотно погіршилася. Заявника було зрештою визнано інвалідом II групи, що відповідно до медичних приписів становить від 50 до 70 % втрати працездатності.

У липні 1998 року матір заявника звернулася із заявою про порушення кримінальної справи щодо працівників поліції, котрі завдали йому тілесних ушкоджень. Розслідування справи тривало загалом 3 роки. Упродовж цього періоду провадження у справі закривали і відкривали щонайменше 12 разів. І щоразу слідство доходило висновку, що тілесні ушкодження були спричинені падінням заявника на землю, яке трапилося відразу після його затримання під час інциденту з кишеньковим ножом. У слідчих висновках також вказувалося, що працівники поліції вчинили цілком законно (штовхнувши заявника на землю) з огляду на те, що він виявився озброєним ножом, а отже, був небезпечним.

Нещодавно провадження у справі щодо працівників поліції було знову відновлено. Розслідування цієї справи досі триває.

Зміст рішення Суду

Заявник стверджував, що він зазнав вкрай брутального поводження з боку поліції, що органи влади виявилися неспроможними провести належне розслідування інциденту і що йому не було надано ефективного засобу правового захисту. Заявник зазначав про порушення ст. 3 і 13 Конвенції.

Суд відзначив, що Уряд не спромігся довести, що заявник зазнав травм не в поліцейському відділку. Особливе значення Суд надав висновкам медичних обстежень.

Суд зауважив, що заявник тяжко постраждав від заподіяних йому тілесних ушкоджень, які, до того ж, згодом призвели до незворотних тяжких наслідків для його здоров'я. Суд звернув особливу увагу на молодий вік заявника, який робив його надто уразливим в очах кривдників. Далі Суд відзначив, що вирішальною обставиною, яка вплинула на визначення форми неналежного поводження, було застосування до заявника "фалаки" (побиття п'ят). Суд вказав, що таке поводження варте особливого осуду (цей вид неналежного поводження зазвичай обумовлюється бажанням отримати

необхідну інформацію, вчинити розправу чи залякати людину). Отже, Суд дійшов висновку, що застосоване до заявника насильство слід вважати актами катування. Тому Суд постановив, що мало місце порушення ст. 3 Конвенції.

Стосовно скарги заявника на неефективність розслідування обставин інциденту Суд відзначив, що слідство вочевидь супроводжувалось низкою серйозних та незрозумілих упущень. А кінцеві висновки були не узгоджені між собою і, до того ж, не підтверджувалися ретельним аналізом фактів. Зокрема Суд звернув увагу на те, що національні органи, які займались справою, не надали належного значення істотним розбіжностям між думкою медичних експертів та версією подій, на якій наполягали підозрювані працівники поліції. Адже медексперти однозначно стверджували, що тілесні ушкодження, яких зазнав заявник, могли виникнути лише внаслідок побиття. Суд зауважив далі, що у слідчих висновках не було надано жодного пояснення причинам виникнення синців на п'яті заявника. Також висновки не містили відповіді на твердження п. Корсакова про те, що один із працівників поліції погрожував його застрелити. Тому Суд дійшов висновку про те, що мало місце порушення ст. 3 Конвенції. Це порушення виявилось у неспроможності компетентних органів провести ефективне розслідування скарги заявника на брутальне поводження з ним.

Стосовно тверджень заявника про порушення ст. 13 Конвенції Суд зауважив, що в будь-якому разі цивільний позов проти відповідних працівників поліції виявився б неефективним, оскільки висновки кримінального розслідування підтверджували законність їхніх дій щодо заявника. Зважаючи на усі обставини справи, Суд дійшов висновку, що у п. Корсакова не було ефективного засобу правового захисту, аби вимагати компенсації шкоди, заподіяної неналежним з ним поводженням. Тому Суд постановив, що мало місце порушення ст. 13 Конвенції.